

Jurisprudentie

Zaak C-486/14

**Strafzaak
tegen
Piotr Kossowski**

(verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Hanseatische Oberlandesgericht Hamburg)

„Prejudiciële verwijzing — Schengenuitvoeringsovereenkomst — Artikelen 54 en 55, lid 1, onder a) — Handvest van de grondrechten van de Europese Unie — Artikel 50 — Beginsel ne bis in idem — Toelaatbaarheid van de strafvervolgning van een verdachte in een lidstaat na de beëindiging door het openbaar ministerie van de tegen hem in een andere lidstaat ingestelde strafprocedure zonder dat een uitgebreid onderzoek heeft plaatsgevonden — Geen beoordeling van de zaak ten gronde”

Samenvatting – Arrest van het Hof (Grote kamer) van 29 juni 2016

1. *Justitiële samenwerking in strafzaken — Bevoegdheid van het Hof — Prejudiciële vragen — Vraag betreffende de uitlegging van een overeenkomst die is vastgesteld op grond van titel VI VEU in de versie die gold vóór het Verdrag van Lissabon — Verzoek om uitlegging dat geen melding maakt van artikel 35 EU, maar alleen verwijst naar artikel 267 VWEU — Bevoegdheid tot het geven van die uitlegging*

(Art. 35 EU; art. 267 VWEU; Schengenuitvoeringsovereenkomst)

2. *Justitiële samenwerking in strafzaken — Protocol tot opneming van het Schengenacquis — Schengenuitvoeringsovereenkomst — Beginsel ne bis in idem — Toepassingsvoorwaarde — Verval van het recht van strafvordering — Draagwijdte — Definitieve beslissing van het openbaar ministerie houdende beëindiging van de strafprocedure — Daaronder begrepen — Niet-uitvoering van de sanctie — Geen invloed*

(Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 50; Schengenuitvoeringsovereenkomst, art. 54)

3. *Justitiële samenwerking in strafzaken — Protocol tot opneming van het Schengenacquis — Schengenuitvoeringsovereenkomst — Beginsel ne bis in idem — Werkingssfeer — Beslissing van het openbaar ministerie houdende beëindiging van de strafprocedure zonder dat een uitgebreid onderzoek heeft plaatsgevonden — Daarvan uitgesloten*

(Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 50; Schengenuitvoeringsovereenkomst, art. 54)

1. Het feit dat een verwijzingsbeslissing betreffende de uitlegging van de Schengenuitvoeringsovereenkomst – een overeenkomst die valt onder titel VI VEU in de versie die gold vóór het Verdrag van Lissabon – geen melding maakt van artikel 35 EU, maar alleen verwijst naar artikel 267 VWEU, kan op zichzelf niet tot gevolg hebben dat het Hof onbevoegd is om op de gestelde vragen te antwoorden.

(cf. punt 27)

2. Opdat een persoon kan worden geacht wegens de hem ten laste gelegde feiten bij onherroepelijk vonnis te zijn berecht in de zin van artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (SUO), moet met name het recht van strafvordering definitief vervallen zijn. Of aan deze voorwaarde is voldaan, moet worden beoordeeld op basis van het recht van de overeenkomstsluitende staat die de betrokken strafrechtelijke beslissing heeft gegeven. Een beslissing die volgens het recht van de overeenkomstsluitende staat die een strafvervolgning tegen een persoon heeft ingesteld, niet tot gevolg heeft dat het recht van strafvordering op nationaal niveau definitief vervalt, kan immers in beginsel geen procedurele belemmering vormen voor de instelling of de voortzetting van een strafvervolgning tegen deze persoon in een andere overeenkomstsluitende staat wegens dezelfde feiten.

Voorts is de omstandigheid dat de beslissing tot beëindiging van de strafprocedure is gegeven door het openbaar ministerie, en dat geen sanctie ten uitvoer is gelegd, niet bepalend voor de beoordeling of deze beslissing het recht van strafvordering definitief doet vervallen. Artikel 54 SUO is namelijk eveneens van toepassing op beslissingen die afkomstig zijn van een autoriteit die – zoals het parket – tot taak heeft in de betrokken nationale rechtsorde deel te nemen aan de rechtsbedeling in strafzaken, en die de strafvervolgning in een lidstaat definitief beëindigen, ook al komen zij tot stand zonder rechterlijke tussenkomst en worden zij niet vastgesteld in de vorm van een vonnis. Wat het ontbreken van een sanctie betreft, zij dan weer opgemerkt dat artikel 54 SUO alleen ingeval een straf of maatregel is opgelegd, als voorwaarde stelt dat deze reeds is ondergaan of daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd dan wel op grond van de wetten van de overeenkomstsluitende staat in kwestie niet meer ten uitvoer gelegd kan worden. De vermelding van een straf of maatregel kan dan ook niet aldus worden opgevat dat daardoor een extra voorwaarde geldt voor de toepasselijkheid van artikel 54 SUO, buiten het geval waarin een straf of maatregel is opgelegd.

(cf. punten 34, 35, 38-41)

3. Het beginsel ne bis in idem, dat is neergelegd in artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (SUO), gelezen tegen de achtergrond van artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, moet aldus worden uitgelegd dat een beslissing van het openbaar ministerie waarbij de strafvervolgning wordt beëindigd en het tegen een persoon gerichte onderzoek, onder voorbehoud van de heropening of de nietigverklaring van dit onderzoek, op definitieve wijze wordt afgesloten zonder dat sancties zijn opgelegd, niet als een onherroepelijke beslissing in de zin van deze artikelen kan worden aangemerkt wanneer uit de motivering van deze beslissing blijkt dat die procedure is beëindigd zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht, waarbij het feit dat het slachtoffer en een eventuele getuige niet zijn gehoord, een aanwijzing vormt dat een dergelijk onderzoek achterwege is gebleven. Dit is het geval wanneer een dergelijke beslissing alleen is gegeven omdat de verdachte heeft geweigerd een verklaring af te leggen en zowel het slachtoffer als een indirecte getuige in Duitsland woonde, zodat zij tijdens het onderzoek niet konden worden gehoord en de juistheid van de verklaringen van het slachtoffer bijgevolg niet kon worden onderzocht, zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht om bewijsmateriaal te verzamelen en te onderzoeken.

Meer bepaald heeft artikel 54 SUO weliswaar tot doel, te waarborgen dat een persoon die is veroordeeld en zijn straf heeft ondergaan of in voorkomend geval onherroepelijk is vrijgesproken in een overeenkomstsluitende staat, zich binnen de Schengenruimte kan verplaatsen zonder te hoeven vrezen dat hij wegens dezelfde feiten wordt vervolgd in een andere overeenkomstsluitende staat, maar

deze bepaling strekt er niet toe, een verdachte te beschermen tegen de mogelijkheid dat hij in meerdere overeenkomstsluitende staten het voorwerp uitmaakt van opeenvolgende onderzoeken ter zake van dezelfde feiten. De onherroepelijkheid van een strafrechtelijke beslissing van een lidstaat moet dan ook niet alleen worden uitgelegd tegen de achtergrond van de noodzaak, het vrije verkeer van personen te waarborgen, maar ook tegen de achtergrond van de noodzaak om binnen de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht criminaliteit te voorkomen en te bestrijden.

Voorts zou de toepassing van artikel 54 SUO op een dergelijke beslissing de bestraffing van het aan de verdachte ten laste gelegde wederrechtelijke gedrag in een van de betrokken lidstaten bemoeilijken of in concreto zelfs geheel onmogelijk maken.

Ten slotte zou de toepassing van artikel 54 SUO op een dergelijke beslissing het wederzijdse vertrouwen tussen de lidstaten kunnen aantasten. Dit wederzijdse vertrouwen kan namelijk alleen standhouden indien de tweede overeenkomstsluitende staat aan de hand van de door de eerste overeenkomstsluitende staat toegezonden stukken kan nagaan of de betrokken beslissing van de bevoegde autoriteiten van laatstgenoemde staat wel degelijk een onherroepelijke beslissing is die een beoordeling van de zaak ten gronde behelst.

(cf. punten 45, 47-49, 52-54 en dictum)